

Antakya ve Konya tarihi kent dokularının morfolojik açıdan karşılaştırılması¹

Ayşe Sema Kubat*
Mehmet Topçu**

Özet

Bu çalışma, tarihsel süreçte farklı kültürlerin etkisi ile biçimlenmiş, Anadolu kentlerinden Konya ve Antakya örneklerinde, kentlerin fiziksel yapısındaki değişimlerin, kentsel dokuların morfolojik analizi yoluyla karşılaştırmalı incelenmesi üzerine odaklanmaktadır.

Çalışma kapsamında morfolojik farklılıkların belirlenmesinde, her iki kentin tarihi kent dokusu özelliği gösteren bölgeleri belirlenerek, analitik analiz yöntemi ile irdelenmiştir. Bu irdelemelerde, ilk olarak her iki kentten seçilen kentsel dokular yol alanları, yeşil alanlar ve yapılaşmış alanlar temel göstergeler olmak üzere sayısal değerler açısından karşılaştırılmıştır. İkinci olarak, Antakya ve Konya kentlerinin fiziksel oluşum ve gelişim dönem ve süreleri hava fotoğrafları, dokusal harita analizleri ile resim-fotoğraf gibi görsel materyallerden yararlanılarak karşılaştırmalı değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda, Konya ve Antakya kentlerinde, yapılaşmış alan, yol alanı ve yeşil alan kullanımlarının sayısal düzeyde benzerlikler gösterdiği belirlenmiştir. Buna karşılık; her iki kentin mekânsal kurgu ve algılanma açısından farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Buna göre; kentlerin mekânsal kurgu ve algılanmasındaki farklılıkların, kentlerin farklı konumsal nitelikleri ve tarihsel süreçte farklı kültürel değerlerinin etkisi altında şekillenmiş olmalarına dayandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent morfolojisi, tarihi kent dokusu, Antakya, Konya.

¹ Bu çalışma İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan “Şehir Morfolojisi Üzerine Bir Çalışma Konya ve Antakya'nın Tarihi Dokularının Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasının sonuçlarına dayanmaktadır.

* Prof. Dr. İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, kubat@itu.edu.tr

** Dr. Selçuk Üniversitesi, Müh-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, topcu@selcuk.edu.tr

Morphological comparison of Antakya and Konya's historical urban pattern

Ayşe Sema Kubat
Mehmet Topçu

Abstract

The present study focuses on the comparative examination of the changes that occurred in the physical structures of the cities through the morphological analysis of urban textures in the cases of two Anatolian cities, Konya and Antakya, which have been shaped through the influence of different cultures in historical period.

Within the scope of the study, in identifying the morphological differences, the areas of the two cities that characterize urban pattern features were determined and examined through the analytical analysis method. In these examinations, first, the urban patterns selected from the two cities were compared in terms of numerical values by taking the road areas, green areas and built-up areas as basic indicators. Second, the physical formation and development periods and times of the cities of Antakya and Konya were comparatively evaluated by using aerial photographs, texture map analysis and visual materials such as pictures-photographs. As the result of the study, it was determined that the use of built-up areas, road areas and green areas showed similarities in terms of numerical levels. On the other hand, it was observed that the two cities showed differences in terms of spatial construction and perception. Accordingly, the differences observed in the spatial construction and perceptions of the cities were attributed to their different locational characteristics and to the fact that the cities were shaped through the influence of different cultures in historical period.

Key Words: Urban morphology, historical urban pattern, Antakya, Konya.

1. GİRİŞ

Kent morfolojisi, insan yerleşmelerinin formunu, oluşum ve dönüşüm süreçlerini, mekânsal yapı ve karakterini tarihsel gelişim süreçleri ve yerleşmeleri oluşturan bileşen parçalarını analiz ederek anlamayı sağlayan bir yaklaşım olarak tanımlanabilir. Bu niteliği ile kent morfolojisi; kentsel dokuların değişim-dönüşüm süreçlerinin belirlenmesinde, mekânsal ve işlevsel yapılarının tarihsel köklerinin anlamlandırılmasında ve bugüne aktarılmasında önemli bir değerlendirme aracı ya da yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; farklı kültürlerin etkisinde şekillenmiş Anadolu kentlerinden Antakya ve Konya kentlerinin, tarihsel süreç içindeki fiziksel değişimlerinin morfolojik analizler yoluyla karşılaştırmalı incelenmesi, bugünkü tarihi kent dokuları arasındaki farklılık ve benzerliklerin ortaya konulması ve değerlendirilmesidir.

Çalışmada Antakya ve Konya kentlerinin örneklem alanı olarak seçilmesinin nedeni; konumsal ve sosyal-kültürel değerler açısından farklılık göstermekle birlikte fiziksel gelişim süreçlerindeki benzerliklerdir.

2. KENT MORFOLOJİSİ VE MORFOLOJİK ANALİZ

Kent morfolojisi, yerleşmelerin fiziksel formu ya da kentsel yapısının incelenmesi olarak bilinmektedir. Morfolojik analiz ise; binalar, bahçeler, sokaklar, parklar ve anıtlar gibi yapısal karakteristikler yardımıyla fiziksel gelişim sürecinin belirlenmesi olarak tanımlanabilir.

Konu olarak şehir coğrafyasının tamamlayıcı bir kısmını oluşturan kent morfolojisinin, bağımsız bir bilim dalı olarak gelişmesi ve kentlerin fiziksel yapılarının analizinde bir yöntem olarak kullanılması yirminci yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir (Whitehand, 1986).

Bu noktada, MRG Conzen tarafından 1960 yılında Alnwick, Northumberland örneğinde eski kent haritalarının karşılaştırmalı incelenmesi yoluyla tarihsel süreçte kentsel fiziksel değişimin belirlenmesine dayanan “Alnwick, Northumberland: A Study in Town-Plan Analysis” adlı çalışma, kent morfolojisinin kuramsal temelleri açısından önemlidir (Conzen, 1960).

Son yıllarda ise; özellikle Krier tarafından yapılan çalışmalarda, kent tarihi ve tarihsel kent parçalarının morfolojik ve tipolojik analizler yoluyla irdelenmesi (Krier, 1979) kent formunun ve dokusunun oluşumunda sosyolojik, kültürel ve psikolojik nedenlerin araştırılması gündeme gelmiştir (Rossi, 1966). Bu çalışmalara, son yıllarda özellikle teknolojik gelişmelerin desteğinde Hillier tarafından kazandırılan sayısal içerik ile kent morfolojisi, kentlerin fiziksel

yapılarının çözümlenmesinde yaygın bir araştırma yöntemi olmuştur (Kubat, Dökmeci, 1994; Hillier, Hanson 1984).

3. YÖNTEMİN AÇIKLANMASI

Çalışma kapsamında, öncelikle analitik analiz yöntemi ile her iki şehrin tarihi bölgelerinden seçilen alanlarda yol alanları, yapılaşmış alanlar ve yeşil alan oranları açısından sayısal karşılaştırmalar yapılmıştır. Seçilen alanlar, yaklaşık 1 (bir) hektar büyüklükteki kent parçalarıdır.

Antakya'dan seçilen alan, tarihi kent bölgesinin sınırları günümüz kentsel sit sınırlarıdır. Bu alan; Asi Nehri ile Habibi Neccar Dağı arasında kalan ve yaklaşık 70 hektar büyüklükteki alandır.

Konya'dan seçilen tarihi kentsel bölgesinin sınırları ise; Alaaddin Tepesi ile Mevlana Türbesi arasında kalan yaklaşık 200 hektar büyüklükteki alandır (Şekil 1).

Konya

Antakya

Şekil 1. Seçilen alanların sınırları

Bu alanlar, harita ve planlar eşliğinde hazırlanan çizimler ile desteklenerek karşılaştırılmış ve değerlendirilmiştir. Daha sonra, kentlerin fiziksel yapılarındaki farklılıkların ortaya konulabilmesi için “görsel analizler” yapılmıştır. Bu çerçevede, Antakya ve Konya kentlerinin fiziksel oluşum ve gelişme dönem ve süreleri, tarihi haritalar ile irdelenmiş, her iki şehrin hava fotoğrafları, dokusal harita analizleri ve görsel fotoğraflarından yararlanılarak karşılaştırmalı morfolojik analizleri yapılmıştır.

Bu analizlerde; sosyal ve kültürel yapının değişik dönemlerde kentsel mekân üzerindeki farklı etkilerinin belirlenebilmesi için; her bir kentin anıtsal ve sivil mimarlık eseri niteliği gösteren yapıları, içerisinde barındıran ve aynı zamanda yeni imar çalışmaları ile eski yol dokusu özelliğini kaybetmemiş alanlar seçilmiştir.

Antakya ve Konya tarihi kent merkezinden seçilen alanlar, A, B ve C olmak üzere sınıflandırılmıştır.

Buna göre; Antakya kenti tarihi kent merkezi ve yakın komşuluğundaki çalışma alanları aşağıda üç kategoride tanımlanmaktadır:

A alanı; Ulu Cami ve kentin ticaret bölgesine yakın konumda olan, Roma döneminden kalma kent içi ana yollarından birinin komşuluğunda bulunmaktadır (Şekil 2).

B alanı; Romalılardan kalan ikinci kent içi ana yol işlevindeki bugünkü Kurtuluş Caddesi üzerinde olup, çevresinde beş (5) adet sivil mimari eser özelliği gösteren tescilli yapı bulunmaktadır (Şekil 2).

C alanı ise; Antakya'nın en ünlü camisi olan Habibi Neccar Camisi ile sivil mimarlık eseri özelliği gösteren iki (2) adet tescilli yapının bulunduğu alandır (Şekil 2).

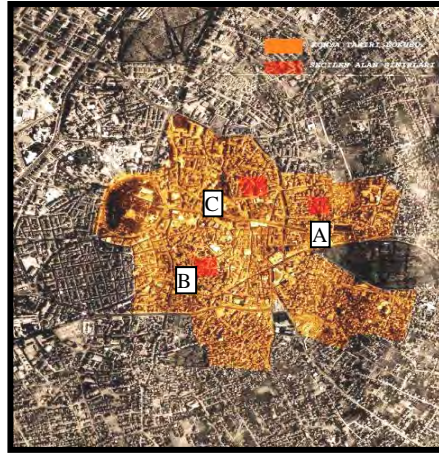
Şekil 2. Antakya kenti örneklem alanları

Konya kenti tarihi kent merkezi ve yakın komşuluğundaki çalışma alanları da üç kategori altında aşağıda tanımlanmaktadır:

A alanı; özellikle Selçuklu dönemi Türk yerleşim sürecinin çekirdeğini oluşturan Mevlana Külliyesi ve çevresi olarak belirlenmiştir (Şekil 3).

B alanı; Kale-i Cerp (Erdemşah) Mescidi ve Türbesi ile iki (2) adet tescilli sivil mimarlık eserinin bulunduğu, Selçuklu döneminde sur dışı ticaret alanı işlevindeki alandır (Şekil 3).

C alanı; Şems Tebrizi Mescidi, Şerafettin Camisi ve Mahkeme Hamamı gibi tescilli anıtsal mimarlık eserlerine yakın konumda olan, İç Karaarslan Mescidi ve yakın çevresidir (Şekil 3).

Şekil 3. Konya da tarihi kent merkezi ve örnek alanlarının konumları

4. MORFOLOJİK ANALİZLER

Bu bölümde Antakya ve Konya kentleri tarihi kent dokularındaki morfolojik analizler “analitik analiz” ve “görsel analiz” olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

4.1 Analitik Analiz

Çalışma kapsamında, alansal morfolojik farklılıkların belirlenebilmesine yönelik olarak Konya ve Antakya kentlerinin tarihsel merkez bölgelerinden karakteristik doku özelliği gösteren bir hektarlık üç alan seçilmiştir. Bu alanlar, yapı yoğunlukları, yol oranları ve yeşil alan büyüklükleri olmak üzere üç başlıkta analiz edilmiştir.

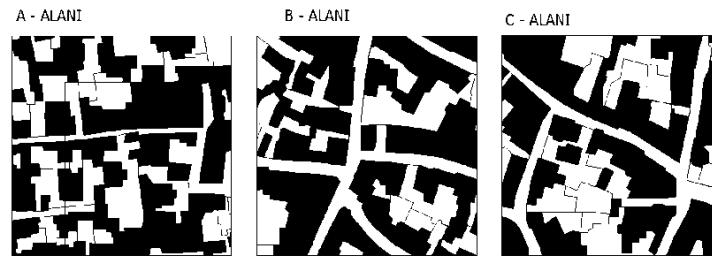
4.1.1. Yapı yoğunlukları karşılaştırması

Yapı yoğunluklarının karşılaştırılmasında yöntem olarak TAKS (Taban Alanı Kat Sayısı) değerlerinden faydalanılmıştır. Esas olarak KAKS (Kat Adedi Kat Sayısı) değerleri bu karşılaştırma için daha anlamlı gözükse de günümüzde birçok tescilli binanın kat adetlerinde olan değişiklikler ve yeni yapılanma koşullarında verilen katların eski doku ile örtüşmemesi nedeniyle toplam inşaat alanının bu bağlamda sağlıklı sonuç vermeyeceği düşünüldüğünden eski haritalardan faydalanılarak çıkarılmış taban alanları oranı kullanılmıştır.

Buna göre yapılan analizlerin tabloları aşağıda verilmiştir (Şekil 4, Şekil 5). Analizlerin sonuçları seçilen üç değişik alandaki yapı yoğunluklarının ortalamaları üzerinden değerlendirilmiştir. Böylece aynı kentte bulunan farklı alandan seçilen örnek bölgeler üzerinden, Antakya ve Konya kentlerindeki ortalama taban alanı kullanım yüzdeleri hesaplanmıştır.

Şekil 4. Antakya'dan seçilen A-B-C alanlarının taban alanları

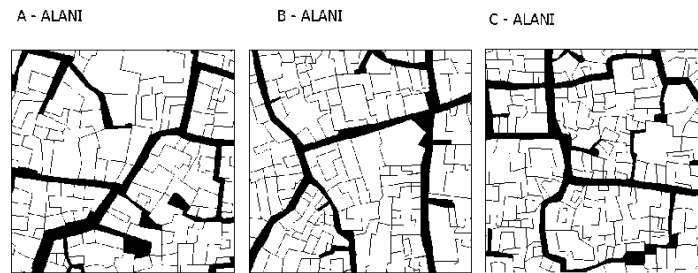

Şekil 5. Konya'dan seçilen A-B-C alanlarının taban alanları

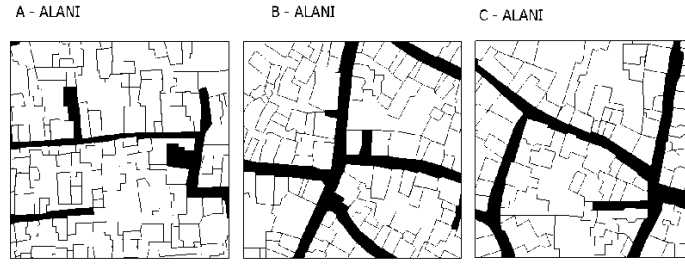
Antakya ve Konya kentlerinden seçilen farklı bölgelerdeki değişik dokuların taban alanları karşılaştırılması sonucunda değerler Antakya'da toplam taban alanı 18.131 metrekare (m²), ortalama taban alanı 6.043 m² ve yüzde değeri % 60,43 olarak hesaplanırken, Konya'da toplam taban alanı değeri 17.165 m², ortalama taban alanı değeri 5.721 m² ve yüzdesi %57,21'dir. Sonuç olarak iki kentten seçilen alanlarda taban alanları kullanım yüzdelerinde büyük bir fark bulunamamıştır. Fakat 10.000 m² de ortalama olarak Antakya 322 m² daha fazla taban alanı kullanımına sahiptir.

4.1.2. Yol oranlarının karşılaştırılması

Yol oranları karşılaştırılmasında yöntem olarak, her kentten seçilen farklı özelliklere sahip ve yol dokusunda değişim olmamış alanlardaki yol yüzeylerinin alanları, seçilen üç alanın ortalamaları ve yüzdeleri hesaplanmıştır (Şekil 6, Şekil 7).

Şekil 6. Antakya'dan seçilen A-B-C alanlarının yol alanları

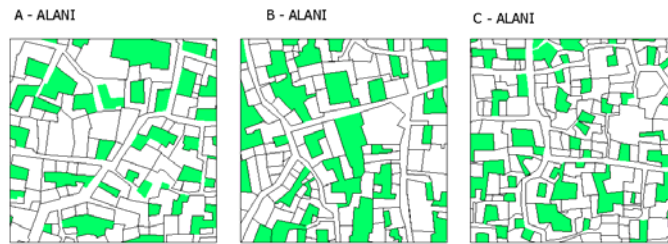

Şekil 7. Konya'dan seçilen A-B-C alanlarının yol alanları

Antakya ve Konya kentlerinden seçilen farklı bölgelerdeki değişik dokuların yol alanları karşılaştırması sonucunda şu değerler bulunmuştur; Antakya'da toplam yol alanı 4.224 m², ortalama yol alanı değeri 1.408 m² ve ortalama yol alanı yüzdesi % 14,08'dir. Bu değerler Konya'da toplam yol alanı değeri 3.808 m², ortalama yol alanı 1.269 m² ve ortalama yol alanı yüzdesi ise % 12,69 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak iki kentten seçilen değişik alanlardaki toplam yol alanları yüzdelerinde büyük bir fark bulunamamıştır. Buna karşılık 10.000 m²'de Antakya şehrinde ortalama olarak 139 m² daha fazla yol alanı kullanılmaktadır.

4.1.3. Yeşil alanların karşılaştırılması

Farklı iki kentteki toplam yeşil alan kullanımlarının karşılaştırılmasında yöntem olarak, her kentten seçilmiş farklı özelliklere sahip alanlardaki yeşil alanlar ayrı ayrı hesaplanmıştır. Bu yeşil alanlar sadece ortak kullanılan kamusal yeşil alanlar olarak değil, avlular ve binalara ait özel bahçeler de dâhil edilerek hesaplanmıştır. Seçilen üç alanın ortalamaları ve yüzdeleri bulunmuştur (Şekil 8, Şekil 9).

Şekil 8. Antakya'dan seçilen A-B-C alanlarının yeşil alanları

Şekil 9. Konya'dan seçilen A-B-C alanlarının yeşil alanları

Antakya ve Konya kentlerinden seçilen farklı bölgelerdeki değişik dokuların yeşil alanlarının karşılaştırılması sonucundaki değerler şu şekildedir; Antakya’da toplam yeşil alan 7.645 m², ortalama yeşil alan değeri 2.548 m² ve ortalama yeşil alan yüzdesi % 25,48’dir. Konya’da ise bu değerler toplam yeşil alanı değeri 9.027 m², ortalama yeşil alan 3.009 m² ve ortalama yeşil alanı yüzdesi %30,09 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, iki kentte seçilen değişik alanlardaki toplam yeşil alan kullanımlarında yüzde olarak çok büyük bir fark bulunamamıştır. Buna karşılık, Konya kentinde Antakya kentine kıyasla 10.000 m² başına yaklaşık 451 m² daha fazla yeşil alan bulunmaktadır.

Yapılan analitik analizler sonucunda Antakya ve Konya kentlerinde, taban alanı, yol alanı ve yeşil alan kullanımlarında yüzdesel olarak büyük farklılıklara rastlanmamıştır. Buna karşılık iki kentte mekânların oluşumlarında ve algılamalarında büyük farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıkların, kentlerin farklı konumsal nitelikleri ile tarihsel süreçteki farklı kültürel değerler etkisinde şekillenmiş mekânsal kurgularından kaynaklandığı belirlenmiştir.

4.2 Görsel Analizler

Görsel analizler, eski harita ve planlar, hava fotoğrafları ve çizimler olmak üzere üç başlık altında ele alınmıştır.

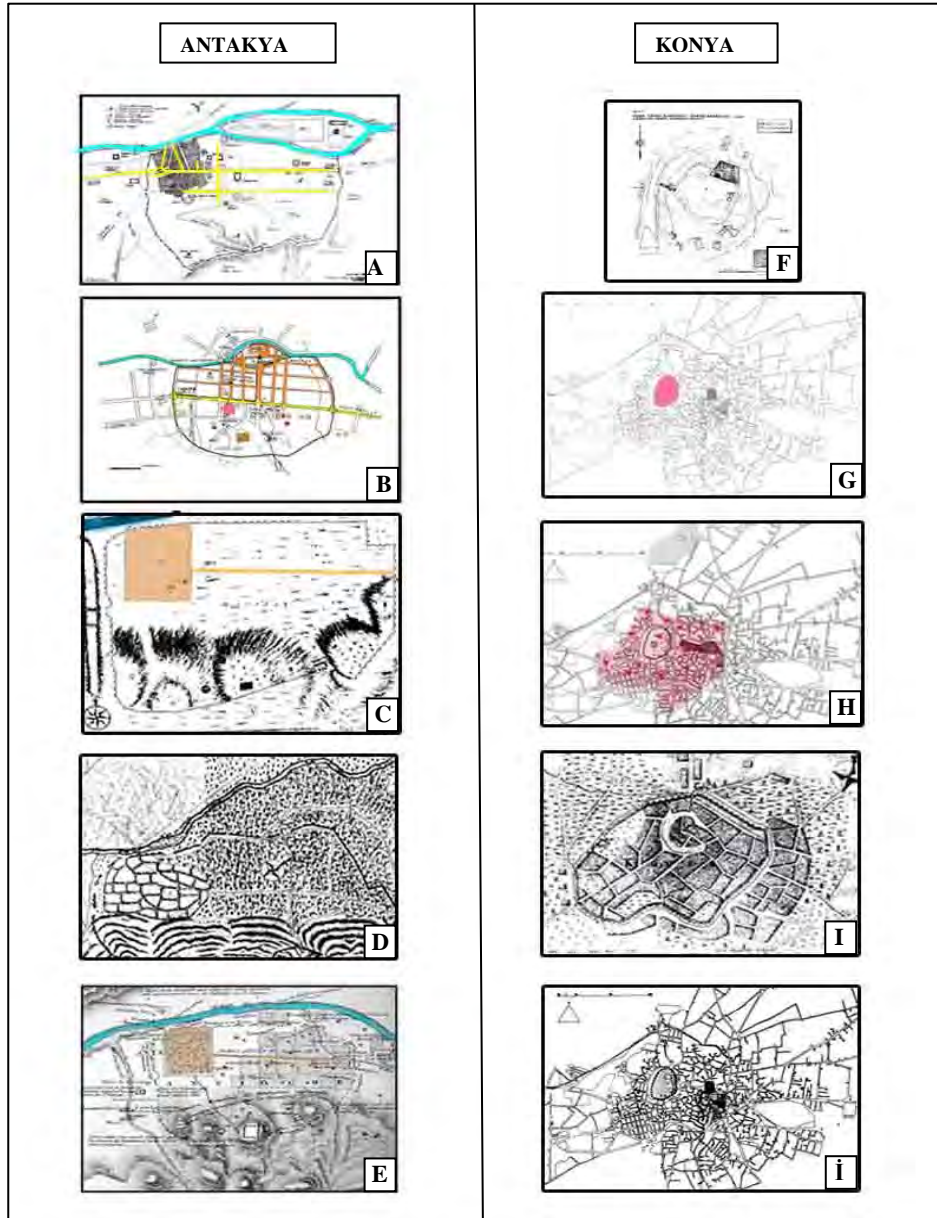
4.2.1. Eski harita ve planlar üzerinden yapılan morfolojik analiz

Antakya kentinin mekânsal kuruluşu, Selevkoslar dönemine tarihlendirilmektedir. Bu dönemde kentin ızgara düzende bir koloni kenti olarak kurulduğu söylenebilir. Roma döneminde, ızgara düzenindeki kent planının kamusal hizmet yapı faaliyetleri ile desteklendiği ve geliştirildiği anlaşılmaktadır. Nitekim eski harita ve planlar üzerinden yapılan irdelemeler; Roma döneminde kentin en parlak çağını yaşadığını ortaya koymaktadır. Bizans döneminde ise özellikle Arap istilaları sürecinde Roma dönemi kent dokusu tahrip edilerek, denetimsiz inşaat ile kentin ızgara planlı dokusu bozularak, organik dokuya dönüşüm süreci başlamıştır. Haçlılar döneminde bir kale kent konumunda olan kentin, Memluk, Selçuklu ve takiben Osmanlı dönemlerinde ise orta ölçekli bir yerleşme niteliğinde olduğu söylenebilir.

Konya kentinin mekânsal kuruluşu ise Frig dönemine tarihlendirilmektedir. Kentin yerleşim sürecinin, bugün Alâaddin Tepesi olarak adlandırılan höyük (yığma tepe) üzerinde başladığı bilinmektedir. Yunan–Roma ve Bizans dönemlerinde Alâaddin Tepesi’ndeki yerleşimin çok fazla değişmediği ve kentin kale–kent niteliğinde bir askeri merkez olduğu söylenebilir. Anadolu Selçuklu dönemi ise kentin mekânsal anlamda en büyük değişimi yaşadığı dönem

olmuştur. Nitekim kent, Selçuklu Devleti'nin başkenti işlevini üstlenmiş ve yoğun imar faaliyetlerine sahne olmuştur. Takiben önce Karamanoğlu, sonra Osmanlı egemenliğine giren Konya kenti Selçuklu dönemindeki başkent işlevini kaybetmiş ve Osmanlı yönetim sistemi içinde eyalet merkezi işlevini üstlenmiştir.

Aşağıda, Antakya ve Konya kentlerinin tarihsel süreç içerisinde fiziksel değişim süreçleri tarihi kaynaklar eşliğinde karşılaştırmalı olarak verilmiştir (Şekil 10).

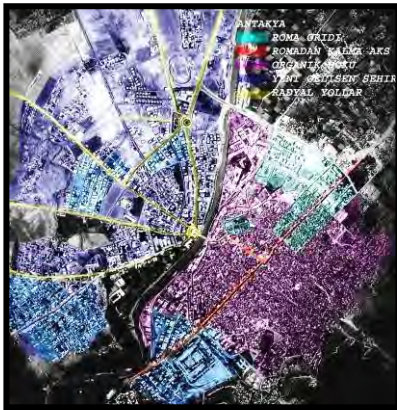
Şekil 10. Antakya ve Konya kentlerinin tarihsel süreç içerisindeki değişiminin harita ve gravürlerle karşılaştırılması*

* A- Antakya'nın Antik Çağdaki planı (Demir, 1996), B- Roma İmp. Döneminde Yapılan Yapılar (Turgut, 1987), C- 1738 yılında Antakya'ya gelmiş olan Pococke göre Antakya'nın gravürü (Demir, 1996), D- 1766 tarihinde Antakya'yı ziyaret eden Carsten Niebuhr'a göre Antakya'nın gravürü (Demir, 1996), E- Michaud ve Poujoulat'a göre Antakya'nın gravürü 1831(Demir, 1996). F- Frigler döneminde Aleaddin Tepesindeki İç Kalenin Planı, G- Roma dönemindeki yerleşme (Renkli Alan), H- Selçuklular dönemindeki kentin yayılma alanı (Tanyeli, 1987), I- 1766 tarihinde Antakya'yı ziyaret eden Carsten Niebuhr'a göre Konya'nın gravürü (Alkan, 1994), İ- 1922 yılında Konya'nın planı

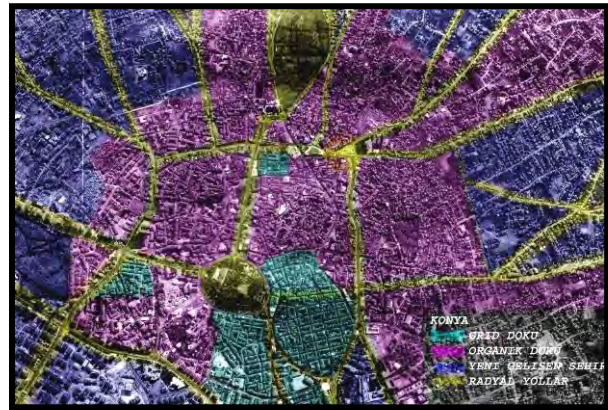
4.2.2. Hava fotoğrafları üzerinden yapılan morfolojik analiz

Antakya ve Konya kentlerinin tarihsel süreç içerisindeki kentsel değişimlerini irdelenirse; her iki kentin de farklı dönemlerde farklı siyasal ekonomik, sosyal ve kültürel etmenlerin etkisi altında kaldığını söylemek mümkündür (Şekil 11).

Her iki kentin yol dokuları haritalar üzerinden yapılan morfolojik analizler yoluyla karşılaştırılırsa;

Antakya

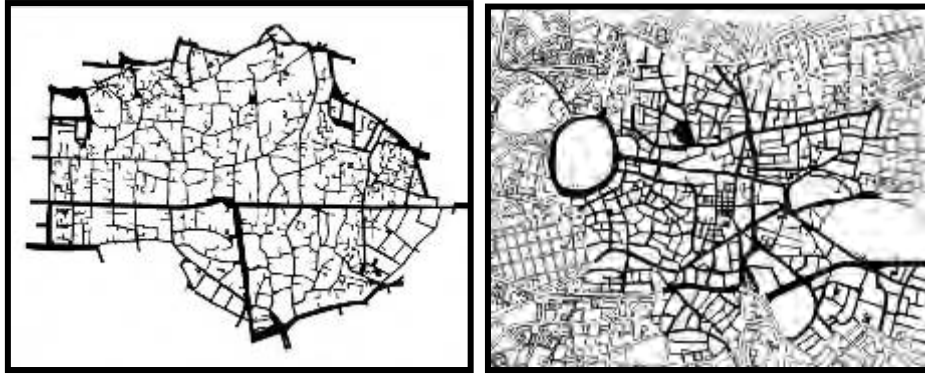
Konya

Şekil 11. Yol dokuları analizi (Topçu, 2003)

Asi Nehri ve Habibi Neccar Dağı, Antakya kenti için mekânsal açıdan sınırlayıcı eşik etkisi oluşturduğu, Roma döneminden kalan yol dokusunun ise tarihi kentin ulaşım omurgasını meydana getirdiği anlaşılmaktadır. Konya kentinde ise, Antakya kentinden farklı olarak, özellikle topografik koşulların etkisi altında ışınsal ve lineer yol dokularının oluşturulduğu görülmektedir (Şekil 11).

4.2.3. Çizimler üzerinden yapılan morfolojik analiz

Antakya ve Konya kentlerindeki yol dokuları (urban web) ve yapı adaları (urban block) temel alınarak (Cohen 1998), hâlihazır haritalar üzerinde yapılan çizimler ve eski resim–fotoğraflar yardımıyla karşılaştırmalı değerlendirilmiştir (Şekil 12, Şekil 13). Yol dokularını ve yapı adalarını temel alan değerlendirmeler sonucunda; Antakya kentindeki yol dokularının daha dar olup, çıkmaz sokaklarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, Konya kentinde ise yol dokularının daha geniş olarak şekillendiği anlaşılmaktadır (Resim 1, Resim 2).

Antakya

Konya

Şekil 12. Yol dokuları (Urban Web) (Topçu, 2003)

Antakya

Konya

Resim 1. Yol görünümleri (Demir, 1996, Odabaşı, 1998)

Antakya

Konya

Şekil 13. Yapı adaları (Urban Block) (Topçu, 2003)

Antakya

Konya

Resim 2. Kent dokusu (Demir, 1996, Aru, 1998)

5. SONUÇ

Bu çalışmada, Antakya ve Konya kentlerinin tarihi kent dokuları yapı yoğunlukları, yol oranları ve yeşil alan büyüklükleri temel göstergeler olmak üzere, morfolojik analizler yoluyla irdelenmiştir. Bu irdelenmeler sonucunda; yapı yoğunlukları Konya kentinde 10.000 m²'de 5.721 m² (% 57,21) iken, Antakya kentinde 10.000 m²'de 6.043 m² (% 60,43) olarak ölçümlenmiştir. Yeşil alan büyüklükleri, Konya kentinde 10.000 m²'de 3.009 m² (% 30,09) iken Antakya kentinde 2.548 m² (% 25,48) olarak hesaplanmıştır. Yol oranları açısından ise Konya kentinde 10.000 m²'de 1.269 m² (% 12,69) iken, Antakya kentinde 1.408 m² (% 14,08) olarak ölçümlenmiştir. Bu ölçümler, Antakya ve Konya kentlerinin tarihi kent dokularında yapı yoğunlukları, yol alanları ve yeşil alan büyüklükleri açısından sayısal değerler düzeyinde farklılıklar olmadığına işaret etmektedir. Buna karşılık, her iki kentin fiziksel yapısının oluşumunda ve görsel olarak algılamada büyük farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu farklılıklar, Antakya ve Konya kentlerinin iklimsel ve topoğrafik koşul farklılıkları ile tarihsel süreçteki siyasal ve sosyal-kültürel yapı farklılıklarına dayandığı söylenebilir. Örneğin; Antakya kentinde beş yüzyıllık İslam kültürü baskın olmasına rağmen, ikibin yıl önceki Roma kültür ve medeniyetinin izleri hala algılanmaktadır. Benzer olarak, Konya kentinde, Frig dönemine tarihlenen yerleşim odağı olan Alaaddin Tepesi adı verilen höyük, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde de yerleşim odağı işlevini korurken, özellikle Anadolu Selçuklu döneminde kurgulanmış kentsel fiziksel altyapı, gerek yaşam biçimi gerekse alan kullanım biçimleri düzeyinde bugün için de geçerliliğini sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

- Alkan, A. 1994.** “*Tarihi Kentin Planlama Sorunları*”, Konya
- Aru, K. A. 1998.** “*Türk Kenti*”, Yapı Endüstri Merkezi yayınları, İstanbul
- Cohen N. 1998.** “*Urban Conservation*”, The M.I.T. pres Canbridge, Massachusetts.
- Conzen, M. R. G. 1960.** “*Alnwick Northumberland: A Study in Town Plan Analysis*”, IBG Monogrph No:27, London.
- Demir, A. 1996** “*Çağlar İçinde Antakya*”, Akbank Yayınları, İstanbul.
- Hillier B., Hanson J. 1984.** “*The Social Logic of Space*”, Cambridge Universty Press , Cambridge , G.B.
- Krier, R. 1979,** “*Urban Space*”, Academy Editions, London, s.172.
- Kubat A. S., Dökmeci V., 1994** “*Anadolu Kale Şehirlerinin Morfolojik analizleri; Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, İznik, Niğde, Trabzon, Urfa, Kale Şehirlerinden Örnekleme*” İ.T.Ü. Araştırma Fonu, İstanbul.
- Odabaşı, S. 1998.** “*20. Yüzyıl Başlarında Konya'nın Görünümü*”, Arı Ofset Matbaacılık, Konya.
- Rossi, A., L' 1966.** “*Architettura della citta*”.
- Turgut, N. 1986.** “*Antakya Tarihi Ticaret Merkezi Mekansal Yapı Değişim ve Gelişim Sürecinin Kent Ticaret Merkezi Planlamasına Etkinliği*”, G.Ü. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Tanyeli, U. 1987.** “*Anadolu-Türk Kentinde Fiziksel Yapının Evrim Süresi*”, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Topçu, M. 2003.** “*Şehir Morfolojisi Üzerine Bir Çalışma Konya ve Antakya'nın Tarihi Dokularının Karşılaştırılması*”, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Whitehand J. W. R. 1986.** “*Taking stock of urban geography*”, Area , v. 18.